

מסורת הש"ס

(א) וְנָעִיל נָבִי: וּשְׁנִי, (ב) וְשֵׁי פִרְשֵׁי תַעֲנִית כִּי דָרָה וְסוּרָה, (ג) שְׁנַת יַטְ. בִּיב שְׁנִי, (ד) וְזֶל אֲחֵר דָּרָה מְלֵא, (ה) בַּסֵּ"א טָקָּ: לַנְקוּת, (ו) וְעִי"ע חוּס' שְׁבַת כֹּה: דָּרָה חוּבָה, (ז) מִכָּאן עַד שְׁמַע אֵין זֶה מַדְבִּיר הַחוּס' כִּי אֵס אִיזָה גִלְיוֹן וְעוּעוּ הַסּוּפְרִים וְחֲמֻזָּהוּ בַּפִּנְיֹס. מַהֲרַ"מ,

תורה אור השלם

1. הַבְּשֵׁר עוֹדְנוּ בִין שְׁנֵיהֶם טָרַם יִבְרַת וְאָף הָן הָרָה בָּעִם וְרָךְ וְרָךְ בָּעִם מִבְּהָ רָבָה מְאֹד:

במדבר יא לג

הגהות הב"ח

(א) גַּב' לַמַּחֵר כִּי שִׁמְחָה: (ב) שֵׁם סְכּוּוֹה אִמֵּר אֲשֶׁמְחִינֶיהוּ:

עיוי רש"י

אשטנ"ט [איטבולגריטן, מרתיה.

אילימא ציס שמאי אומרים מקנה. פיו: **ולא מדיח**. צמים שהקינוח יפה מן ההדחה ולא הוזכרה כלן הדחה: **וצים הלל אומרים מדיח ולא צעי קינוח**. דלח סגי ליה בקינוח אלא מדיח צמים והוא עיקר ואין לריך קינוח: **אין קינוח פה**. להכשיר לאכול צשר אחר גצינה:

כל הבשר פרק שמיני חולין

אילימא בית שמאי אומרים מקנה ולא בעי מדיח ובית הלל אומרים מדיח ולא בעי מקנה אלא הא דאמר רבי זירא אין קינוח פה אלא בפת כמאן כב"ש אלא בית שמאי אומרים מקנה ולא בעי מדיח ובית הלל אומרים אף מדיח^(א) והוי ליה מקולי בית שמאי ומחומרי בית הלל ולתנייה גבי קולי בית שמאי וחומרי בית הלל אלא בית שמאי אומרים מקנה והוא הדין למדיח וב"ה אומרים "מדיח והוא הדין למקנה מר אמר חדא ומר אמר חדא ולא פליגי גופא אמר רבי זירא אין קינוח הפה אלא בפת והני מילי ברחיטי אבל ברשערי לא ורחיטי נמי לא אמרן אלא בקרידא אבל בחמימא משומר שטרי והני מילי ברכיכא אבל באקושא לא והלכתא בבבלי מילי הוי קינוח לבר מקמחא תמרי וירקא בעא מיניה רב אסי מרבי יוחנן כמה ישהה בין בשר לגבינה א"ל ולא כלום איני והא אמר רב חסדא יאכל בשר אסור לאכול גבינה יגבינה מותר לאכול בשר אלא כמה ישהה בין גבינה לבשר א"ל ולא כלום גופא אמר רב חסדא אכל בשר אסור לאכול גבינה גבינה מותר לאכול בשר אמר ליה רב אחא בר יוסף לרב חסדא בשר שבין השיניים מהו הקרי עליה יהבשר עודנו בין שיניהם אמר מר עוקבא אנא להא מלתא חלא בר חמרא לגבי אבא דאילו אבא כי הוה אכיל בשרא האידנא לא הוה אכל גבינה עד למחר^(ב) עד השתא ואילו אנא בהא סעודתא הוא דלא אכילנא ולסעודתא אחריתא אכילנא אמר שמואל אנא להא מלתא חלא בר חמרא לגבי אבא דאילו אבא^(ג) הוה סייר נכסיה תרי זמני ביומא ואנא לא סיירנא אלא חדא זימנא שמואל למעמיה דאמר שמואל מאן דסייר נכסיה כל יומא ויומא אסתירא אביי הוה סייר נכסיה כל יומא ויומא חד פגע באריסיה דדרי פתכא דאופי אמר ליה הני להיכא אמר ליה לבי מר אמר ליה^(ד) כבר קדמוך רבנן רב אסי הוה סייר נכסיה כל יומא אמר היכא גינהו כל הני אסתירי דמר שמואל יומא חד הוא צינורא דבבקא בארעיה שקליה לגלימיה כרכיה אותביה בגוה רמא קלא אתו אינשי סכרוה^(ה) ^(ו) אשכחתינהו לכולהו איסתרי דמר שמואל: אמר רב אידי בר אבין אמר רב יצחק בר אשיין מים ראשונים מצוה ואחרונים חובה מיתבי מים ראשונים ואחרונים חובה

אמצעיים רשות מצוה לגבי רשות חובה מים ראשונים וטולין בין בכלי בין על גבי קרקע אחרונים אין נוטלין אלא בכלי ואמרי לה יאין נוטלין על גבי קרקע מאי בינייהו איכא בינייהו לקינסא מים ראשונים נוטלין בין בחמין בין בצונן אחרונים יאין נוטלין אלא בצונן מפני שחמין מפעפעין את הידים ואין מעבירין את הזוהמא: מים ראשונים נוטלין בין בחמין בין בצונן: אמר רב יוסף אמר רבי ינאי לא שנו אלא שאין הירד סולדת

צרכה אכל אחרונים שהם לזורך אדם משום מלח סדומית אין טעונין ^(א) צרכה ^(א) ומלאן כחצ רבינו יהודה צפרק צמה מדליקין בתוספ' שאין לצרך על קריאת שמע שלפני מטתו אשר קדשנו צמאותיו ולונו לקרות שמע ואם תאמר אמצעיים כגון צין גצינה לצשר שהן לזורך מצוה יהיו טעונין צרכה וי"ל דאין זה כי אם הכשר אכילה כמו ניקור חלב ומליחת צשר:

קה.

אי"רימא ב"ש אומרים מקנה ולא בעי מדיח. פירש צקונטרס שהקינוח יפה מן ההדחה ולא הוזכר כלן הדחה וצ"ה אומרים מדיח ולא צעי מקנה ולא סגי ליה בקינוח אלא מדיח צמים והוא עיקר ואינו לריך קינוח ולא צעי אלא מקנה ולא מדיח מדיח ולא מקנה ועוד אמאי דחיק לאסוקי דלח פליגי לימא דלצית שמאי עדיף קינוח וצית הלל סברי דאף צהדחה לחודיה סגי כמו בקינוח לחודיה לכן נראה דפשיטא ליה למסדר הש"ס דהדחה עדיף מקינוח והכי פירושא צית שמאי סברי מקנה ולא צעי מדיח כלומר בקינוח סגי אע"ג דגרע ולא צעי מדיח דעדיף וצ"ה סברי מדיח לחודיה צעינן והשתא הוה ליה למימר ולא סגי צמקנה דגרע אלא אידי דנקט לצ"ש ולא צעי נקט נמי לצית הלל והשתא הוה ליה למיפרך אס כן הוה ליה מקולי צית שמאי ומחומרי צ"ה אלא דלית ליה פירכא אחריתי ולא מצי לשנויי דצית שמאי תרתי צעי ונקט מקנה והוא הדין דצעי מדיח צהדיה וצית הלל סברי דסגי צחד או מדיח או מקנה דאם כן הוו להו לצית הלל למינקט מקנה דהוי צבוחא טפי דגרע ממדיח:

מקנה וה"ה לַמְדִּיחַ. תרווייהו צעינן כדפי' צקונט' וכ"פ ר"ח: **לסעודתא אחריתא אכילנא**. לאו צקעודתא שרגילין לעשות אחת שחרית ואחת ערבית אלא אפילו לאלתר אם סילק השולחן וצריך מותר דלח פלוג רבנן:

מים ראשונים מצוה ואחרונים חובה בו'. צצרכות צסוף פרק אלו דצרים (דף נג: ושם) דריש תרווייהו מקרא מוהתקדשסת אלו מים ראשונים והייסת קדושים אלו מים אחרונים ואסמכתא צעלמא הוא דהא טעמא דמים אחרונים הוי משום מלח סדומית כדלמר צסמוך ואנו לפי שאין מלח סדומית מלוי צינינו לא נהגו צמים אחרונים והכי נמי כי דריש התם כי קדוש זה שמן שהיו סקין את ידיהן להעציר את הזוהמא הוי אסמכתא דלח מליו צשום מקום שיהא שמן לא חובה ולא מצוה והא דלמר התם כשם שהמזוהס פסול לעבודה כך ידים מזוהמות פסולין לצרכה היינו להם שהיה הדבר עליהם חובה לטוול אחר סעודה לפיכך נחשבות כמזוהמות ולריך להקדים ולטוול קודם צרכה ול"ת למאי נפקא מינה הא דראשונים מצוה ואחרונים חובה מה לי מצוה מה לי חובה הא תרווייהו חובה דקדמני צצרייתא ולא רשות ואומר רבינו תם דנפקא מינה לענין מלחמת הרשות דתנן צפ"ק דעירובין (דף יז.) דפטורין מרחיילת ידים וקאמר רב חייל בגמ' לא שנו אלא מים ראשונים אכל אחרונים לא דלמר רב יהודה צריה דרצ חייל מפני מה אמרו מים אחרונים חובה מפני שמלח סדומית כו' וצהלכות גדולות פירש דראשונים שהם מצוה משום סרך תרומה טעונין

עין משפט ונר מצוה

א ב מיי פ"ט מהל' מאלכות אסורות הל' כו טו"ע י"ד סימן פט ס"ב: יא ג מיי שם הל' כח טור ש"ע י"ד סי' פט סעיף א: יב ד מיי שם הל' כו טו"ע שם סעיף ב: יג ה ר מיי שם הל' כח טו"ע שם סעיף א: יד ז מיי פ"ו מהלכות צצרכות הל' ב צ סגמ עשין כו טור ש"ע א"ח סי' קנח סעיף א ונכנז אלפס עוד צצרכות פ"ח דף מד: טו ח מיי שם וע"ש צהשבות וצכ"ח סגמ שם טו"ע א"ח סי' קסא סעיף א: טז ט מיי שם הל' ג סגמ שם טו"ע א"ח סי' קעב סעיף א: יז י מיי שם הל' טו: יח כ ל מיי שם סגמ שם טו"ע א"ח סי' קסא סעיף ב: יט מ מיי שם סגמ שם טו"ע א"ח סי' קס ס"ו: כ ב מיי שם טו"ע א"ח סי' קסא סעיף ג:

שיטה מקובצת

א) אתו אינשי סכרוה אמר אשכחתינהו לכולהו:

רבינו גרשום

ב"ש אומרים מקנה. כלומר בפת: ואי בעי תימא מר אמר חדא ומר אמר חדא ולא פליגי. כלומר ב"ש אומרים מקנה זו היא הפה ובי"ה אומרים מדיח אלו ידיו אבל בפה מודו בי"ה לביש דאין קנוח הפה אלא בפת: בשר של בין השינים מהו. כלומר אם יש לו בשר בין השינים מהו שאכל גבינה: פתכא דאופתא. כלומר עץ גדול: פתכא דאופי. משאוי של עצים היה נושא לביתו בלא ידיעתו דאביי: אמר ליה כבר קדמוך רבנן. כלומר רבנן דאמרי דמאן דסייר נכסי מישתכח ביה איסתרא קדמוך דאנא חזייתך דאי לא הוה חזייתך היית מגנבו ממני: חזא צינורא דברקא. כלומר א) רבוע ארעא ושטפי מיא לארעיה: מצוה לגבי רשות חובה קרי לה: ניטלין בין בכלי בין על גבי קרקע. כלומר בין שמקבלין אותו בכלי בין שניטלין ע"ג קרקע: אחרונים אין ניטלין. איי"כ מקבלין אותו המים ששופכין על הידים בכלי דבעין למימר קמן דרוח רעה שורה עליהן ואמרי לה אין ניטלין ע"ג קרקע: איכא בינייהו קינסא כו'. כלומר דמקבלין אותו ע"ג חתיכה של עץ למ"ד אין ניטלין אלא בכלי ע"ג קינסא לאו כלי הוא למ"ד דאין ניטלין ע"ג קרקע ע"ג קינסא שפיר דמי: בין בחמין בין בצונן. כלומר בין ממים חמין בין ממים צונן: לא שנו אלא שאין הירד

א) אולי י"ל דנפתח הגדר ותעפי מלא לארעיה.